



T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

AYDIN BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
2016 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2017

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	3
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	4
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	4
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	8
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	9
8.	EKLER.....	14

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Belediye, sınırları içerisinde belde halkının mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, 5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu'na tabi olarak kurulmuş olan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip bir kamu tüzel kişisidir. Mali İşlemlerini 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği esasları çerçevesinde yürütmekte olup, tahakkuk esaslı muhasebe sistemini uygulamaktadır. Dönem sonunda ise bu mevzuatlarda belirtilen mali raporlar ve tablolar hazırlanmaktadır.

Kurumun 2016 yılı gider ve gelir bütçeleri ile gerçekleşen tutarları aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 1: 2016 Yılı Gelir Bütçesi

Ekonomik Sınıflandırma	Gelir Türü	Bütçe Tahmini	2016 Yılı Net Tahsilat	Bütçeye Göre Gerçekleşme Oranı (%)
Ekonomik Kod				
800.1	Vergi Gelirleri	51.800.000,00	6.367.474,95	12,30
800.3	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	168.511.000,00	43.041.905,33	25,55
800.4	Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	33.550.000,00		
800.5	Diğer Gelirler	510.513.000,00	344.852.543,69	67,55
800.6	Sermaye Gelirleri	96.297.000,00		
800.9	Red ve İadeler (-)	-468.000,00	-662.275,13	
Net Bütçe Geliri		860.203.000.00	393.599.648,84	45,76

Tabloya göre kurumun en önemli gelirleri, teşebbüs ve mülkiyet gelirleri ile diğer gelirler kaleminden oluşmaktadır.

Tablo 2: 2016 Yılı Gider Bütçesi

Ekonomik Sınıflandırma	Gider Türü	Bütçe Tahmini	Gerçekleşme	Bütçeye Göre Gerçekleşme Oranı (%)
Ekonomik Kod				
830.01	Personel Giderleri	89,995,000.00	66,675,378.48	74,36
830.02	SGK Devlet Primi Giderleri	15,209,000.00	11,833,089.91	77,82
830.03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	223,585,000.00	175,528,640.28	78,51
830.04	Faiz Giderleri	3,852,000.00	29,365,427.91	762,35
830.05	Cari Transferler	11,209,000.00	9,442,523.62	84,24
830.06	Sermaye Giderleri	345,353,000.00	232,971,572.09	67,46
830.08	Borç Verme	55,000,000.00	7,073,878.91	12,87
830.09	Yedek Ödenek	66,000,000.00	–	
Toplam		810,203,000.00	532,890,511.20	65,78

Giderler tablosundan da anlaşılacağı üzere Sermaye Giderleri ve Mal ve Hizmet Alım Giderleri kurum en büyük iki gider kalemini oluşturmaktadır.

Bilanço bilgilerine bakıldığında ise; 99.099.465,03 TL Dönen Varlıklar toplamı, 861.180.525,36 TL Duran Varlıklar toplamı, 102.296.366,33 TL Kısa Vadeli Yabancı Kaynak toplamı, 87.312.599,13 TL Uzun Vadeli Yabancı Kaynak toplamı ve 770.671.024,93 TL Özkaynak toplamı mevcuttur.

Kurumun 2016 yılı Faaliyet Giderleri toplamı 325.737.754,07 TL. iken Faaliyet Gelirleri toplamı 413.532.105,06 TL.dir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Birleştirilmiş veriler defteri,
Geçici ve kesin mizan,
Bilanço,
Kasa sayım tutanağı,
Banka mevcudu tespit tutanağı,
Alınan çekler sayım tutanağı,
Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
Teminat mektupları sayım tutanağı,
Değerli kâğıtlar sayım tutanağı,
Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli
Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: Faaliyet Konusu Olmayan Giderlere İlişkin KDV'nin İndirim Konusu Yapılması

Belediye'nin iktisadi faaliyetleri dışında yürüttüğü hizmetler kapsamında yapmış olduğu giderlere ilişkin katma değer vergisinin giderleştirilmesi veya aktifleştirilmesi gerekirken indirim konusu yapıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının niteliğini düzenleyen 153'üncü maddesinde;

“(2) Mahalli idareler, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yaparlar. Bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisi indirim konusu yapılmaz ve bu tutarlar ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edilir.” Hükmü bulunmaktadır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin 191 İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının işleyişini düzenleyen 154'üncü maddesinde de;

“(1) Kurumların katma değer vergisi tahsilatı yaptıkları faaliyetleri ile ilgili mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılan giderin, Katma Değer Vergisi hariç tutarı 630-Giderler Hesabına veya aktifleştirilecek bir unsur ise ilgili hesaba borç..... kaydedilir.” Denilmiştir.

Dolayısıyla, belediye katma değer vergisi tahsilatı yaptıkları faaliyetleri ile ilgili mal ve hizmetler için ödediği Katma Değer Vergisini hesaplanan Katma Değer Vergisinden indirebilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğine göre, belediyenin iktisadi faaliyetleri kapsamında ay içerisinde mal ve hizmet alımları dolayısıyla ödenen KDV'nin, mal ve hizmet satışı dolayısıyla tahsil edilen KDV'den fazla olması durumunda aradaki farkın 190 Devreden KDV hesabında izlenmesi gerekmektedir.

Belediyenin bütün mal ve hizmet alımlarına ilişkin ödediği Katma Değer Vergileri,

191- İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedilmiştir. Bunun sonucunda ise;

- Ay sonlarında 191- İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı ile 391-Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabının mahsup edilmesi sonucu meydana gelen 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı bilançoda yüksek tutarlarda yer almıştır. Bu hesaptaki 22.121.640,83 liralık tutarın önemli bir kısmı bu hatalı kayıttan kaynaklanmıştır.

- 630 Giderler Hesabı olması gerekenden daha düşük çıkmıştır.

- 251 Yer altı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı, 252 Binalar Hesabı, 253 Taşıtlar Hesabı ve 255 Demirbaşlar Hesabının Bilançoda eksik görünmesine sebep olmuştur.

Kamu idaresi cevabında; “Belediyemiz tarafından, 3065 sayılı Kanunu’na tabi olan mal teslimi ve hizmet ifalarında KDV tahsil etmektedir. KDV tahsil ettiğimiz faaliyetlere ilişkin ilgili harcama birimlerinin teslim ve hizmetlerinden, KDV indirimi uygulaması yapılmaktadır. KDV tahsilatı yapmadığımız, harcama birimlerinin giderlerinden KDV indirimi uygulaması yapılmamaktadır.

3065 sayılı Katma Değer Kanunu hükümleri ve bulguda yapılan tespitler doğrultusunda, KDV indirimi yapılan teslim ve hizmetler tekrar gözden geçirilerek, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre ilgili hesaplara kaydedilmesi sağlanacaktır.” Denilmektedir.

Sonuç olarak her ne kadar kurum cevabında “KDV tahsilatı yapmadığımız, harcama birimlerinin giderlerinden KDV indirimi uygulaması yapılmamaktadır.” Denilmekte ise de yapılan denetimlerde Yukarıda belirtilen Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre indirilemeyecek olan Katma Değer Vergisinin büyük bir kısmının 191 numaralı İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Yine Kurum cevabında “bulguda yapılan tespitler doğrultusunda, KDV indirimi yapılan teslim ve hizmetler tekrar gözden geçirilerek, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre ilgili hesaplara kaydedilmesi sağlanacaktır.” denilmektedir. Bundan sonraki kayıtlar doğru yapılırsa bile şimdiye kadar yapılan hatalı kayıtlar sonucunda 2016 Yılı Bilançosunda 190 Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının yanıltıcı bilgi vermesine neden olmuştur ve bu durum devam etmektedir. Bilançoda yer alan 22.121.640,83 liralık Devreden Katma Değer Vergisi gerçek tutarı göstermemektedir.

Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Aydın Büyükşehir Belediyesi 2016 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanakları” bölümünde belirtilen hesap alanı hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Başkanlık Makamınca Yapılması Gereken Temsil Ağırlama Giderlerinin, Başka Harcama Birimleri Tarafından da Yapılması

Belediye Başkanının yetkisinde olan Temsil, Ağırlama, Tören, Tanıtım ve Festival Giderlerinin, bütçelerine ödenek konulmak suretiyle diğer harcama birimleri tarafından da yapıldığı tespit edilmiştir.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun "*Belediye Giderleri*" başlıklı 60 ıncı maddesinde, temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri, belediyenin giderleri arasında sayılmıştır.

"*Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri*" başlıklı 38. Maddesinde ise bütçede temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneğin, münhasıran belediye başkanı tarafından kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Ancak, yine Belediye Kanunu'nun "*Yetki Devri*" başlıklı 42. Maddesinde;

"*Belediye başkanı, görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredebilir.*" Denilmek suretiyle, belediye başkanının bazı yetkilerini devredebileceği belirtilmiştir.

Bu hükümlerden anlaşılacağı üzere, Temsil Ağırlama Giderleri Bütçesi, sadece, belediye başkanlık makamını temsiline yetkili olan belediye başkanı tarafından veya yetki devri yapılan başka bir harcama yetkilisi tarafından kullanılabilir. Konaklama, ağırlama, çeşitli basım, yayım, tanıtım, organizasyon gibi temsil ve ağırlamaya ilişkin giderlerin, belediye başkanı ya da yetki devrinde bulunduğu başka bir harcama yetkilisi tarafından, Temsil Ağırlama ve Tören Giderleri Bütçesi tertibinden yapılması gerekmektedir.

Ancak; Genel Sekreterlik, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı, İtfaiye Daire Başkanlığı, Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı, Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı, Muhtarlık İşleri Daire Başkanlığı ve Gençlik ve Spor Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Bütçelerinin ilgili harcama kodlarına, Temsil ve Tanıtım Giderleri adı altında ödenek konularak harcama yapılmış, bundan dolayı da anılan mevzuat hükümlerine aykırı hareket edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; 5393 sayılı Kanunu'nun 60 ıncı maddesinde temsil, tören, ağırlama ve tanıtım giderleri belediyenin giderleri arasında gösterilmiş olup, Aynı Kanunun 42 nci maddesinde belediye başkanının görev ve yetkilerinden bir kısmını uygun gördüğü takdirde, yöneticilik sıfatı bulunan belediye görevlilerine devredilir hükmü yer almaktadır.

Büyükşehir Belediyemizin 2016 Mali Yılı Gider Kesin Hesap Cetveli incelendiğinde; 2016 yılı gider bütçesinde ödenek verilen Genel Sekreterlik ve İtfaiye Daire Başkanlığı gider bütçesinde temsil ve tanıtım giderleri adı altında ödenek verilmiş, ancak herhangi bir harcama yapılmamıştır. Gençlik Spor Hizmetleri Daire Başkanlığının gider bütçesinde temsil ve tanıtım giderleri altında herhangi bir ödenek verilmemiş ve harcamada yapılmamıştır.

Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı, Kültür ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı, Muhtarlık İşleri Daire Başkanlığı gider bütçelerine temsil ve tanıtım giderleri adı altında ödenek konularak Büyükşehir Belediye Başkanından alınan onaya istinaden harcamalar yapılmıştır.

Büyükşehir Belediye Bütçemizin 2018 Mali Yılı Gider Bütçesi hazırlanırken, bulguda tespit edilen daire başkanlıklarının tümüne gider bütçelerinde temsil ve tanıtım giderleri altında ödenek verilmeyecektir. Temsil ve tanıtım giderleri altında ödenek verilecek daire başkanlığı verilecek olursa da, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 42 nci maddesine göre yetki devri alınacaktır.

Sonuç olarak Belediye Başkanının yetkisinde olan Temsil, Ağırlama, giderlerinin, bütçelerine ödenek konulmak suretiyle diğer harcama birimleri tarafından da yapılmıştır.

Kurum cevabında, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı, Kültür ve Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı, Muhtarlık İşleri Daire Başkanlığı gider bütçelerine temsil ve tanıtım giderleri adı altında ödenek konularak Büyükşehir Belediye Başkanından alınan onaya istinaden harcamalar yapıldığı, bundan sonraki uygulamalarda bulguda belirtilen hususların dikkate alınacağı belirtilmektedir.

Harcamalar için genel olarak belediye başkanından onay alınmaktadır. Ancak, temsil ağırlama giderlerinin başka harcama birimlerinde de kullanılabileceğine ilişkin onay bulunmamaktadır. Münhasıran Belediye Başkanının yetkisinde bulunan temsil ağırlama ödeneğinin, diğer harcama yetkilileri tarafından kullanılmış olması, 5393 Sayılı Belediye Kanunu hükümlerine aykırılık teşkil etmektedir.

Bulgu konusu tespitinin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

BULGU 2: Doğrudan Temin Suretiyle Yapılan Hizmet Alımlarında, Hizmet Tanımlarının Anlaşılır Bir Şekilde Yapılmaması

Doğrudan temin usulü ile yapılan hizmet satın alımlarında, alımı yapılacak olan hizmetin tanımı; doğrudan temin onay belgesinde, piyasa araştırma tutanağında ve teklif mektuplarında yeterince açık yapılmamaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun “*Hesap verme sorumluluğu*” başlıklı 8 inci maddesinde; “*Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumludur ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorundadır.*” Hükümlerine yer verilmek suretiyle; kamu kaynağının kullanılmasında görevli ve yetkili olanlar, kamu kaynakları etkili, ekonomik ve verimli olarak kullanmakla yükümlü kılınmıştır.

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 22 nci maddesinde kurumların, tutarı belli sınırlar içerisinde olan ihtiyaçlarını, doğrudan temin suretiyle karşılayabilecekleri belirtilmiştir. Bu maddeye göre yapılacak alımlarda, ihale komisyonu kurma ve 10 uncu maddede sayılan yeterlik kurallarını arama zorunluluğu bulunmamakta olup, ihale yetkilisince görevlendirilecek kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılarak ihtiyaçlar temin edilebilmektedir.

Yine aynı kanunun 9’ncü maddesinde de açıklandığı üzere; satın alma işleminden önce, satın alınacak mal ve hizmet için her türlü fiyat araştırması yapılarak katma değer vergisi hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve belirlenen bu yaklaşık maliyet dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir.

Doğrudan temin suretiyle yapılacak mal ve hizmet alımlarında zorunlu olmamakla birlikte, eğer satın alınacak mal ve hizmetin niteliğinden dolayı gerekiyorsa, bu Kanunun 12’nci maddesinde belirtildiği üzere, satın alma konusu mal veya hizmetin her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanması gerekmektedir.

Kamu İhale Genel Tebliğinde de ayrıntılı açıklamalar yapılmış olup anılan Tebliğ’in

22. maddesine göre doğrudan temin yöntemiyle ihtiyaçların karşılanmasında onay belgesi düzenlenmesi, onayı takiben ihale yetkilisince görevlendirilen kişi veya kişiler tarafından piyasada fiyat araştırması yapılması ve buna ilişkin belgelerin dayanakları ile birlikte onay belgesine eklenmesi zorunludur.

Gerek kanun gerekse Kamu İhale Genel Tebliğinde belirtilen hususlara göre doğrudan temin suretiyle alım şekli ihale olmamakla birlikte ihtiyaçların en uygun fiyatla temin edilmesi amacıyla piyasa araştırması yapılarak alımlar gerçekleştirilmelidir.

Piyasa araştırması da yazılı teklif alınarak yapılır. Teklif hazırlanırken tereddüt olmayacak şekilde ifade edilmeli ve böylece teklif veren neye teklif verdiğini bilmelidir. Bunu sağlamanın yolu da doğrudan temin suretiyle yapılacak alımlara esas tekliflerdeki mal, yapım ve hizmetin tanımının açık ve anlaşılabilir olması ve gerekirse teknik şartname düzenlenmesidir.

Kurumda doğrudan temin suretiyle yapılan bazı hizmet alımlarına ilişkin olarak, doğrudan temin onay belgelerinde, teklif mektuplarında, piyasa araştırma tutanaklarında ve muayene kabul teslim tutanaklarında hizmetin türü, şekli ve mahiyetleri yeterince açık yer almamaktadır.

Yine satın alınan bazı hizmetlerin niteliği gereği şartname düzenlenmesi gerektiği halde, idarece şartname düzenlenmemiştir. Satın alınacak hizmetler, genel olarak, *“Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçinde Kalan Yerleşmelerde Kritik İki Kavşak Noktasında Geliştirilecek Uygulamaların Yapılabilirlik Çalışması İle İlgili Rapor Hazırlanması, Demokrasi Kavşağında Yapılanlarla İlgili ve İşlemlerle İlgili Olarak Vatandaşların Belediyeden Beklentilerinin ve Memnuniyetlerinin Ölçülmesi İçin İş ve İşlemlerin Hazırlanması”* şeklinde tanımlanmış olup, mahiyetleri tam olarak açıklanmamıştır.

Oysa harcama yapılan hizmet unsurlarının tam olarak açıklanması, hangi hizmet kalemleri için ödeme yapıldığı ve toplam işin hangi kalemlerden oluştuğu, her bir kalem iş için ne kadar bedel ödeneceği gibi hususların tam ve açık bir şekilde ifade edilmesi ve kaynakların etkili, verimli kullanılması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Başkanlık Makamımızın 22/11/2016 tarih ve 2016/2 sayılı genelgesinin 4 üncü maddesinde “Harcama Birimleri, 4734 sayılı Kanununun 22 nci maddesi kapsamındaki doğrudan temine ilişkin tüm alımları Destek Hizmetleri Daire Başkanlığının

koordinesi ve sekreteryasında yürüteceklerdir. Birimler söz konusu alımları, alıma ilişkin düzenledikleri onay belgesine, teknik şartname, yapılacaksa sözleşme taslağı, yaklaşık maliyet hesaplanmış ise yaklaşık maliyet hesap cetvelini ekleyerek Destek Hizmetleri Daire Başkanlığına göndereceklerdir. Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı her türlü piyasa fiyat araştırması yaptıktan sonra piyasa fiyat araştırması tutanağını düzenleyerek görevli personel/personellerce imzalanacaktır. Bu işlemler tamamlandıktan sonra ilgili dosya talep eden daire başkanlığına gönderilecektir. Sözleşmenin hazırlanması, muayene kabul vb. işlemler alımı talep eden Daire Başkanlıklarınca yerine getirilecektir.” maddesi bulunmaktadır.

Doğrudan temin suretiyle yapılan hizmet alımlarına ilişkin olarak Başkanlık Makamının Genelgesine istinaden, teknik şartname ve yaklaşık maliyette hizmetin türüne, şekli ve mahiyetine yer verilmektedir. Bulgudaki tespitler doğrultusunda da doğrudan temin onay belgelerinde, teklif mektuplarında, piyasa araştırma tutanaklarında ve muayene kabul teslim tutanaklarında hizmetin türü, şekli ve mahiyetinin tam ve açık bir şekilde ifade edilmesi için harcama birimleri, Mali Hizmetler Daire Başkanlığı tarafından bilgilendirilecektir.

Sonuç olarak Doğrudan temin usulü ile yapılan hizmet satın alımlarında, alımı yapılacak olan hizmetin tanımı yeterince açık yapılmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında, bulgudaki tespitler doğrultusunda da doğrudan temin onay belgelerinde, teklif mektuplarında, piyasa araştırma tutanaklarında ve muayene kabul teslim tutanaklarında hizmetin türü, şekli ve mahiyetinin tam ve açık bir şekilde ifade edilmesi için harcama birimlerinin bilgilendirileceği belirtilmiştir.

Kamu idaresinin cevabında yer alan gerekçeler göz önüne alınarak, bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

8. EKLER**Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları****BİLANÇO**

AKTİF		2014Yılı	2015Yılı	2016Cari Yıl
1	DÖNEN VARLIKLAR	142.309.520,45	165.125.275,13	99.099.465,03
10	Hazır Değerler	45.597.071,38	112.586.063,92	33.765.609,82
100	Kasa Hesabı	4.090,00	0,00	0,00
102	Banka	45.576.138,35	111.648.041,87	34.239.457,41
103	Verilen Çekler Ve Gönderme Emri Hesabi	0,00	0,00	-999.161,17
108	Diğer Hazır Değerler Hesabi	0,00	0,00	0,00
109	Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabi	16.843,03	938.022,05	525.313,58
11	Menkul Kıymetler	13.415,90	3.469,10	3.469,10
110	Hisse Senetleri Hesabi	0,00	0,00	3.469,10
112	Kamu Kesimi Tahvil Senet Ve Bonolari Hesabi	0,00	0,00	0,00
118		13.415,90	3.469,10	0,00
12	Faaliyet Alacakları	38.134.922,97	24.560.124,82	26.123.286,68
120	Gelirlerden Alacaklar Hesabi	0,00	-0,60	0,00
121	Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabi	28.201.498,24	24.441.107,50	25.217.793,36

122	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabi	9.836.458,59	0,00	538.517,94
126	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabi	96.966,14	119.017,92	366.975,38
13	Kurum Alacakları	12.812.810,63	6.559.670,57	10.166.031,61
132	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabi	12.812.810,63	3.045.956,56	7.873.786,59
137	Takipteki Kurum Alacakları Hesabi	0,00	3.513.714,01	2.292.245,02
14	Diğer Alacaklar	23.820.769,44	4.371.410,94	1.720.733,96
140	Kişilerden Alacaklar Hesabi	23.820.769,44	4.371.410,94	1.720.733,96
15	Stoklar	3.016.945,74	3.513.698,76	3.966.964,98
150	İlk Madde Ve Malzeme Hesabi	3.016.945,74	3.513.698,76	3.966.964,98
16	Ön Ödemeler	1.402.534,13	1.061.279,76	1.211.330,53
160	İş Avans Ve Kredileri Hesabi	0,00	0,00	0,00
161	Personel Avansları Hesabi	0,00	0,00	0,00
162	Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hesabi	1.402.534,13	1.061.279,76	1.211.330,53
18	Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları	0,00	0,00	20.397,52
180	Gelecek Aylara Ait Giderler Hesabi	0,00	0,00	20.397,52
19	Diğer Dönen Varlıklar	17.511.050,26	12.469.557,26	22.121.640,83
190	Devreden Katma Değer Vergisi Hesabi	0,00	11.002.559,39	22.121.640,83
191	İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabi	0,00	0,00	0,00
197	Sayım Noksanları Hesabi	17.511.050,26	1.466.997,87	0,00
2	DURAN VARLIKLAR	447.102.199,27	527.198.968,46	861.180.525,36

21	Menkul Varlıklar	0,00	0,00	0,00
22	Faaliyet Alacakları	0,00	0,00	2.413.460,96
222	Gelirlerden Tecilli Ve Tehirli Alacaklar Hesabi	0,00	0,00	2.403.648,15
226	Verilen Depozito Ve Teminatlar Hesabi	0,00	0,00	9.812,81
23	Kurum Alacakları	600.000,00	0,00	0,00
232	Kurumca Verilen Borçlardan Alacaklar Hesabi	600.000,00	0,00	0,00
24	Mali Duran Varlıklar	17.533.426,22	40.007.105,98	80.837.155,96
240	Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabi	10.735.338,75	16.260.769,98	20.719.894,72
	Mal Ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan			
241	Sermaye	6.798.087,47	23.746.336,00	136.936.846,00
247	Sermaye Taahhütleri Hesabi (-)	0,00	0,00	-76.819.584,76
25	Maddi Duran Varlıklar	427.908.543,05	487.191.862,48	777.927.976,12
250	Arazi Ve Arsalar Hesabi	217.881.001,22	230.874.661,18	308.399.135,94
251	Yeraltı Ve Yerüstü Düzenleri Hesabi	132.302.801,85	160.598.183,03	176.661.204,97
252	Binalar Hesabi	130.946.121,23	133.840.935,27	138.299.252,46
253	Tesis, Makine Ve Cihazlar Hesabi	19.454.402,58	20.656.131,50	21.442.679,23
254	Taşıtlar Hesabi	11.396.502,07	38.514.784,37	43.248.354,92
255	Demirbaşlar Hesabi	5.361.424,26	12.498.937,99	14.611.346,36
256	Hizmet İmtiyaz Varlıkları Hesabi	12.568.621,83	0,00	0,00
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabi (-)	-132.822.196,38	-140.623.650,25	-43.812.705,05

258	Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabi	30.819.864,39	30.831.879,39	119.078.707,29
26	Maddi Olmayan Duran Varlıklar	1.060.230,00	0,00	0,00
260	Haklar Hesabi	4.729.468,68	5.479.055,37	6.331.582,01
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabi (-)	-3.669.238,68	-5.479.055,37	-6.331.582,01
28	Gelecek Yıllara Ait Giderler	0,00	0,00	0,00
280	Gelecek Yıllara Ait Giderler Hesabi	0,00	0,00	0,00
29	ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VA	0,00	0,00	1.932,32
AKTİF TOPLAMI :		589.412.454,90	692.324.243,59	960.279.990,39

BÜTÇE NOTLARI

9	NAZIM HESAPLAR	144.805.219,99	345.672.937,95	594.837.725,26
90	Ödenek Hesapları	132.115.982,13	294.652.144,06	533.390.511,20
900	Gönderilecek Bütçe Ödenekleri Hesabi	673,80	224,50	0,00
905	Ödenekli Giderler Hesabi	132.115.308,33	294.651.919,56	533.390.511,20
91	Nakit Dışı Teminat ve Kişilere Ait Menkul Kıymet H	7.041.904,37	19.070.188,48	30.964.469,82
910	Teminat Mektupları Hesabi	7.041.904,37	19.070.188,48	30.964.469,82
92	Taahhüt Hesapları	5.647.333,49	31.950.605,41	30.482.744,24
920	Gider Taahhütleri Hesabi	5.647.333,49	31.950.605,41	30.482.744,24
NOTLAR TOPLAMI :		144.805.219,99	345.672.937,95	594.837.725,26

PASİF				
		2014Yılı	2015Yılı	2016Cari Yıl
3	KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	68.861.762,80	66.170.140,15	102.296.366,33
30	Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	8.550.515,97	4.680.275,79	12.960.196,79
300	Banka Kredileri Hesabi	8.550.515,97	4.680.275,79	3.348.571,20
303	Kamu İdarelerine Mali Borçlar Hesabi	0,00	0,00	9.611.625,59
31	Kısa Vadeli Dış Mali Borçlar	0,00	0,00	0,00
32	Faaliyet Borçları	15.371.402,30	15.834.687,30	44.052.154,85
320	Bütçe Emanetleri Hesabi	15.371.402,30	15.834.687,30	44.052.154,85
33	Emanet Yabancı Kaynaklar	12.167.583,44	15.340.636,99	23.199.064,90
330	Alınan Depozito Ve Teminatlar Hs.	8.325.002,84	7.681.180,13	8.799.993,46
333	Emanetler Hesabi	3.842.580,60	7.659.456,86	14.399.071,44
36	Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler	16.275.320,65	9.145.885,23	7.717.840,46
360	Ödenecek Vergi Ve Fonlar Hesabi	1.705.947,05	1.694.228,00	2.352.926,73
361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabi	1.461.589,13	1.330.324,20	1.756.809,39
362	Fonlar Veya Diğer Kamu İdareleri Adına Yapılan Ta	233.780,90	115.259,59	150.270,06
363	Kamu İdareleri Payları Hesabi	42.939,55	0,00	7.004,15
368	Vadesi Geçmiş, Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş V	12.831.064,02	6.006.073,44	3.450.830,13
37	Kıdem Tazminatı Karşılığı	967.530,12	3.678.650,50	2.700.000,00

372	Kidem Tazminatı Karşılığı Hesabi	967.530,12	3.678.650,50	2.700.000,00
38	Gider Tahakkukları Hesabi	0,00	6.142.102,35	11.667.109,33
381	Gider Tahakkukları Hesabi	0,00	6.142.102,35	11.667.109,33
39	Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	15.529.410,32	11.347.901,99	0,00
391	Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabi	20.622,86	0,00	0,00
397	Sayım Fazlaları Hesabi	15.508.787,46	11.347.901,99	0,00
4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	2.504.585,02	42.180.227,18	87.312.599,13
40	Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	2.504.585,02	29.504.585,02	65.361.670,92
400	Banka Kredileri Hesabi	2.504.585,02	29.504.585,02	65.361.670,92
41	Uzun Vadeli Dış Mali Borçlar	0,00	0,00	0,00
43	Diğer Borçlar	0,00	2.711.886,54	0,00
438	Kamuya Olan Ertelenmiş Veya Taksitlendirilmiş Borç	0,00	2.711.886,54	0,00
47	47 Borç Ve Gider Karşılıkları	0,00	0,00	7.760.550,00
472	Kidem Tazminatı Karşılığı Hesabi	0,00	0,00	7.760.550,00
48	Gelecek Yıllara Ait Gelirler	0,00	9.963.755,62	14.190.378,21
481	Gider Tahakkukları Hesabi	0,00	9.963.755,62	14.190.378,21
5	ÖZ KAYNAKLAR	518.046.107,08	583.973.876,26	770.671.024,93
50	Net Değer-Sermaye	287.800.860,54	271.088.093,85	422.462.228,53
500	Net Değer	287.800.860,54	271.088.093,85	422.462.228,53
52	Yeniden Değerleme Farkları	0,00	0,00	0,00

57	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	118.172.649,86	198.333.071,03	260.414.445,41
570	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabi	118.172.649,86	198.333.071,03	260.414.445,41
58	Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları	0,00	0,00	0,00
59	Dönem Faaliyet Sonuçları	112.072.596,68	114.552.711,38	87.794.350,99
590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabi	112.072.596,68	114.552.711,38	87.794.350,99
PASİF TOPLAMI :		589.412.454,90	692.324.243,59	960.279.990,39

BÜTÇE NOTLARI

9	NAZIM HESAPLAR	144.803.872,39	345.672.937,95	594.837.725,26
90	Ödenek Hesapları	132.114.634,53	294.652.144,06	533.390.511,20
901	Bütçe Ödenekleri Hesabi	132.114.634,53	294.652.144,06	533.390.511,20
91	Nakit Dışı Teminat ve Kişilere Ait Menkul Kıymet H	7.041.904,37	19.070.188,48	30.964.469,82
911	Teminat Mektupları Emanetleri Hesabi	7.041.904,37	19.070.188,48	30.964.469,82
92	Taahhüt Hesapları	5.647.333,49	31.950.605,41	30.482.744,24
921	Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabi	5.647.333,49	31.950.605,41	30.482.744,24
NOTLAR TOPLAMI :		144.803.872,39	345.672.937,95	594.837.725,26

FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodu	GİDERİN TÜRÜ	2014 Yılı	2015 Yılı	Cari Yıl (2016)
630 1	Personel Giderleri	46.939.412,30	61.861.484,78	86.317.610,65
630 2	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	6.338.570,03	9.782.732,41	11.833.082,64
630 3	Mal Ve Hizmet Alım Giderleri	28.288.478,32	80.040.681,76	128.821.843,34
630 4	Faiz Giderleri	1.535.543,75	15.549.343,05	38.806.006,90
630 5	Cari Transferler	1.083.608,67	4.221.753,13	4.806.252,32

630	12	Gelirlerin Ret Ve İadesinden Kaynaklanan Giderler	54.155,56	296.278,88	591.923,61
630	13	Amortisman Giderleri	3.098.748,40	8.117.334,43	4.167.662,53
630	14	İlk Madde Ve	17.317.638,43	39.919.984,03	41.026.349,56
630	20	Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	272.069,57	241.528,36	7.586.655,77
630	25	Kamu İdarelerine Bedelsiz Olarak Devredilen Mali Değerler	0,00	0,00	276,47
630	30	Proje Kapsamında Yapılan Cari Giderler	558,00	0,00	0,00
630	99	Diğer Giderler			

			24.076.162,02	2.875.569,59	1.780.090,28
TOPLAM			129.004.945,05	222.906.690,42	325.737.754,07
Hesap Kodu	GELİRİN TÜRÜ				
600 1	Vergi Gelirleri		3.650.588,07	3.795.295,35	7.983.092,22
600 3	Teşebbüs Ve Mülkiyet Gelirleri		43.707.085,87	29.269.236,86	44.697.644,22
600 4	Alınan Bağış Ve Yardımlar İle Özel Gelirler		1.155.169,56	1.126.370,38	1.102.494,09
600 5	Diğer Gelirler		192.563.963,05	303.268.499,21	359.748.874,53
600 11	Değer Ve Miktar				

	Değişimleri			
	Gelirleri			
TOPLAM		241.076.806,55	337.459.401,80	413.532.105,06
FAALİYET SONUCU		112.072.596,68	114.552.711,38	87.794.350,99

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>